

Historia ya Falsafa

76 Uchanya wa Kimantiki

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Usayansi, wa watu kama Kant na Mill, wakitaka kueneza matumizi ya mbinu ya kisayansi kwa wote, mbinu ya nadharia ya kutoa, aina hiyo ya upanuzi wa jumla wa njia ya kisayansi ya maelezo, iligunduliwa tena na Bertrand Russell, ikiendelezwa kwa ufundi zaidi na atomi yake ya kimantiki, ambayo utakuwa umegundua ilionekana kudhania metafizikia ya atomi pia. Tutaona hilo likijitokeza katika mjadala wa leo. Na kisha ikachukuliwa tena na Wittgenstein katika Tractatus yake kwa njia zinazofanana sana.

Sasa, upositivi wa kimantiki unaendelea na msisitizo huo wa upositivi wa karne ya 19. Katika karne ya 19, hilo ndilo neno lililobuniwa na Kant kwa hatua yake ya tatu chanya, ambapo tunashughulika na data ya majaribio ya aina ya kisayansi na kutafuta kuunda jumla ya majaribio kwa nguvu ya maelezo. Kwa hivyo, tukiendelea na msisitizo huo wa upositivi kwenye data ya majaribio ya kimantiki, tukiendelea na umoja wa upositivi wa mada ya sayansi, lakini kimantiki kiliongeza, kivumishi cha kimantiki, upositivi wa kimantiki, ili kuisisitiza ushawishi wa msisitizo wa Russell kwenye matumizi ya kimantiki, umbo la kimantiki la lugha.

Kwa hivyo upositivi wa kimantiki wa karne ya 20 una mizizi yake wakati huo kwa watu kama Kant, Mill, na Mark. Kulikuwa na, hiyo ni bora zaidi, kulikuwa na duara la Vienna la wana-positivi wa kimantiki, ambalo lilikua katika miaka ya 1910 na 1920, ambalo liliunda maendeleo ya bara la harakati hii. Maendeleo ya Kiingereza yalikuwa kama aina ya mzunguko kutoka kwa duara la Vienna, lakini kisha yakajulikana na AJ Ayer katika Lugha, Ukweli na Mantiki yake.

Ndani ya Mzunguko wa Vienna, una watu kama Moritz Schlick na Rudolf Carnap. Majina hayo utayakuta yanarejelewa katika fasihi na umuhimu mkuu wa mzunguko wa Vienna, ambapo, kwa bahati mbaya, Wittgenstein alishiriki baada ya kuacha Oxford na kurudi Austria. Lakini umuhimu wa Mzunguko wa Vienna uko katika maendeleo yao ya awali ya harakati kutoka aina isiyo na uzoefu ya ujasusi hadi ile inayotambua kwamba tukitofautisha kati ya hisia, data, na vitu vya kimwili, tunaelekea kwenye epistemolojia ya ajabu.

Na moja ambayo ilitambua kwamba hatuwezi kuwa na uthibitisho wa moja kwa moja wa kimatibabu wa kauli inayoonekana kuwa ya kimatibabu kila wakati, wakati mwingine lazima iwe isiyo ya moja kwa moja na kupitia athari za kimantiki za kauli hiyo pamoja na madai mengine. Lakini Mzunguko wa Vienna uliweka msingi. Sasa, katika mzunguko wa Vienna na katika AJ Ayer, msingi, msingi muhimu, kitu kilichoipa athari yake ya kipekee, na mwisho wake ambao ulisababisha kuangamia kwa uchanya wa kimantiki.

Tofauti ilikuwa nadharia yake ya uthibitishaji wa maana. Sasa, acha nisisitize kwamba si nadharia ya jinsi unavyoweza kuthibitisha ukweli; si nadharia ya ukweli, ingawa neno uthibitishaji linatumika. Linahusiana na maana ya lugha ; ni nadharia kuhusu lugha.

Na unaweza kuelewa nadharia ni nini, kwa urahisi zaidi, ukiangalia mchoro huu, ambapo lugha kimsingi ina matumizi mawili, utambuzi na usio wa utambuzi. Kuna kila aina ya matamshi yasiyo ya utambuzi, mshangao wa kihisia, maswali, vilio, na kauli za kujieleza. Na kwa upande mwingine, kauli za utambuzi, ndiyo, kauli za utambuzi, kauli za aina mbili, za sintetiki na za uchanganuzi, ambazo zinasikika kama kurudi kwa David Hume.

Kauli za kiusanifu zikiwa za kweli, mambo ya ukweli, ambayo mtu angetarajia yaweze kuthibitishwa kimajaribio. Na kauli za uchanganuzi, ambapo kiarifu kimo ndani ya mada kimantiki, zina maana rasmi tu, kwa maana kwamba zinazungumzia tu matumizi ya kimantiki ya mada na kiarifu. Kwa aina ya mwisho, una ufafanuzi, una tautologia, na kulingana na mchanya wa kimantiki, kuna uwezekano una kauli za kihisabati.

Lakini kimsingi, kauli yoyote yenye umbo la kimantiki la sheria za mawazo, A ni sawa na A, A si non-A, kwa hivyo ufafanuzi umejumuishwa, tautolojia imejumuishwa. Na ikiwa inadumishwa kwamba kauli za hisabati ni za uchambuzi badala ya za majaribio, kama Mill alivyofikiria, basi zimejumuishwa pia. Sasa, nadharia ya uthibitishaji ni nadharia kuhusu maana ya kauli za ukweli.

Hapo ndipo inapoangazia. Na nadharia hiyo inaelezwa, kwa mfano, na Stumpf, anaposema kwamba maana ya taarifa ya kweli ndiyo njia ya kuithibitisha. Maana yake ndiyo njia ya kuithibitisha.

Sasa hilo labda halielezi sana, isipokuwa kwamba linasisitiza umuhimu wa taratibu za majaribio, taratibu za uthibitishaji wa majaribio. Hasa zaidi, maana ya kauli ya majaribio iko katika marejeleo yake, kwa maana yake, marejeleo yake kwa data ya majaribio, iwe hizo zinapatikana au data inayowezekana ya majaribio. Kwa hivyo njia ya uthibitishaji ni muhimu kwa sababu lazima ujue jinsi ya kurejelea data ili uweze kusema ni aina gani ya data ambayo kauli ingeirejelea.

Na hivyo njia ya uthibitishaji ni muhimu ili kubaini maana ya kauli ya kweli. Sasa tofauti zaidi ya hapo zinaanza kuonekana. Ili ukisoma utangulizi wa toleo hili la pili, langu lina masikio mengi kuliko lako, lakini ukisoma utangulizi wa toleo hili la pili, utagundua kuwa Ayer anatofautisha kati ya uthibitishaji wa moja kwa moja na usio wa moja kwa moja.

Kwa hivyo kauli hiyo, naona nyumba, inaweza kuthibitishwa moja kwa moja. Na kwa sababu inaweza kuthibitishwa moja kwa moja, ina maana halisi. Haijalishi kama ni kweli au si kweli.

Maana yake ni kwamba unaweza, ukitaka, lakini hiyo imeachwa kwa wanasayansi ; unaweza kubaini ukweli au uongo, ukijua njia ya uthibitishaji. Wasiwasi wa mwanafalsafa ni kubaini tu kama ni taarifa yenye maana halisi. Na kwa hilo, unachohitaji kujua ni kwamba kuna njia ya uthibitishaji unaowezekana.

Kwa upande mwingine, uthibitishaji usio wa moja kwa moja unahitaji mambo mengine ambayo yangehusisha kauli zinazoweza kuthibitishwa moja kwa moja ambazo haziwezi kuhesabiwa kutoka kwa kauli iliyotolewa pekee. Kwa mfano, chukua kauli kama, ufunguo huu umetengenezwa kwa chuma. Ufunguo huu umetengenezwa kwa chuma.

Sasa kwa kuwa ninaona ufunguo ambao ungethibitishwa moja kwa moja. Lakini kwa kuwa ufunguo huu umetengenezwa kwa chuma, kwa madhumuni ya uthibitishaji, utahitaji mbinu za kubaini chuma ni nini. Na kwa hivyo, pamoja na dhana kama hizo zaidi, uchunguzi fulani unaowezekana unaweza kuthibitishwa , ambao unaweza kuthibitisha kwa njia isiyo ya moja kwa moja kwamba ufunguo huu umetengenezwa kwa chuma.

Kwa hivyo, uthibitisho wa moja kwa moja au usio wa moja kwa moja. Na Carnap alisisitiza sana umuhimu wa uthibitisho usio wa moja kwa moja katika sayansi. Hiyo ni tofauti moja.

Katika sura yake ya kwanza, Ayer pia anatofautisha kati ya, kivitendo. Sasa ni jambo linaloweza kuthibitishwa kivitendo kwamba naona chumba kilichojaa nyuso mbele yangu. Lakini ni jambo linaloweza kuthibitishwa kimsingi kwamba uyoga hukua upande wa pili wa mwezi.

Au kwamba Cleopatra alivaa gauni jekundu katika siku yake ya kuzaliwa ya 21. Hiyo ni kusema, kama tungeweza kwenda upande wa pili wa mwezi, tungejua ni taratibu gani za uchunguzi za kutumia. Na kama tungeweza kurudi nyuma katika mashine ya muda hadi wakati wa Cleopatra, na kumchunguza katika siku yake ya kuzaliwa ya 21, basi tungeweza kuthibitisha kwamba alivaa gauni jekundu katika siku yake ya kuzaliwa ya 21.

Kauli hiyo inaweza kuthibitishwa kimsingi. Kwa hivyo unaona, kanuni ya uthibitishaji inafanya iwezekane kukubali kauli za kihistoria, kauli kuhusu mustakabali, kauli kuhusu kile ambacho hakiwezekani kiteknolojia, kivitendo haiwezekani, lakini kimsingi inawezekana. Kile ambacho hairuhusu ni aina ya kauli ambayo haipatikani kabisa kwa uthibitisho wa majaribio.

Yaani, kauli za kimetafizikia za ukweli wenyewe ambao ni tofauti na mwonekano wote. Nami nasema ukweli wenyewe, kwa sababu unaposoma sura ya kwanza ya Ayer kuhusu kuondolewa kwa metafizikia, unaanza kuona kwamba aina ya metafizikia anayoiondoa ni aina ya FH Bradley, ambapo Bradley, Hegelian, alitofautisha kati ya ukweli na viwango vyake tofauti vya mwonekano. Ukweli wenyewe haupatikani kwa njia ya majaribio.

Kuzungumzia kuhusu hilo hakuwezi kuthibitishwa kijaribio . Madai hayo ya kimetafizikia yangeondolewa. Lakini mwonekano mbalimbali, bila shaka, unapatikana kijaribio.

Na kwa hivyo hakuna shida katika kuzungumzia mwonekano. Lakini metafizikia inayoondolewa ndiyo inayotofautisha kitu chenyewe na kitu kutoka humo. Ukweli wa msingi na ulimwengu wa mwonekano.

Sasa, kuna tofauti ya tatu, ambayo anatoa katika sura ya kwanza, ukurasa wa 37. Tofauti kati ya uthibitisho imara na dhaifu. Uthibitisho imara na dhaifu.

Uthibitisho thabiti ungekuwa wa uhakika. Ungekupa uhakika. Aina ya kitu ambacho mtetezi wa misingi angekitaka.

Uthibitishaji dhaifu ungeridhika na uwezekano. Sasa, Ayer anafurahi kabisa kufafanua kanuni ya uthibitishaji, ambayo inakubali uthibitishaji usio wa moja kwa moja, uthibitishaji kimsingi badala ya lazima katika vitendo, na uthibitishaji dhaifu badala ya imara. Kumbuka hilo.

Ni muhimu sana . Sasa, wacha nitoe maoni kuhusu aina za majibu ambayo kanuni hii ya uthibitishaji ilikumbana nayo. Kwa sababu ndani ya miongo michache, ilibidi ibadilishwe chini ya ukosoaji.

Hakika, baadhi ya tofauti hizi, ambazo Ayer anazianzisha, zilikuwa tofauti zilizoletwa kujibu ukosoaji. Ukosoaji wa kigezo finyu sana cha majaribio. Na hatimaye, ilikuwa ukosoaji wa kanuni hii ya uthibitishaji uliosababisha kuangamia kwa uthabiti wa kimantiki.

Sasa, moja ya ukosoaji wa kwanza ulikuwa kwamba ujumlishaji wa majaribio hauthibitishwi hata katika kanuni. Ujumlishaji wa majaribio hauthibitishwi hata katika kanuni. Hiyo ni kusema, kwa ujumlishaji, daima kuna kesi zaidi zinazowezekana ambazo hazipatikani.

Ili taarifa yoyote kuhusu wanachama wote wa tabaka kubwa, kwa kanuni ya uthibitishaji, isiwe na maana halisi. Na jibu la hilo lilikuwa kudai kwamba, sawa, tunachohitaji ni kanuni ya uthibitishaji. Hiyo ni kusema, ujumlishaji wa majaribio daima ni kanuni ya uigaji.

Kama ungeweza kupata mfano mmoja hasi, ungedanganya ujumlishaji. Wakrete wote ni waongo. Sasa, mtafute mzaliwa wa Krete ambaye si waongo.

Na uliidanganya kauli ya jumla. Hii inamaanisha kwamba unataka tu pendekezo, kauli inayodaiwa kuwa ya kweli, iweze kukubalika kwa desturi za uthibitishaji au desturi za upotoshaji. Uthibitishaji au upotoshaji, baadhi ya hivyo, ili iwe na marejeleo ya majaribio.

Unaweza kusema, kwa nini tusingitize tu kuhusu uzushi? Naam, unaona, jambo ni kwamba ingawa ujumlishaji wa majaribio hauwezi kuthibitishwa, unaweza kughushiwa ; dai la pekee kuhusu kesi fulani linaweza kuthibitishwa, lakini si mara zote linaweza kughushiwa. Unaona, kuna mtu fulani ambaye. Si mara zote anaweza kughushiwa.

Unajuaje kwamba hakuna mtu wa aina hiyo anayejificha kila unapotafuta? Na kwa hivyo unahitaji uthibitisho na uwongo. Mstari wa pili wa ukosoaji ulikuwa unahusiana na hali ya kigezo cha uthibitisho chenyewe. Mchambuzi chanya anatuambia kwamba kauli zote ni za kubuni au za uchambuzi, za kweli au rasmi.

Kauli ya kanuni ya uthibitishaji ni ipi? Je, kanuni ya uthibitishaji ni kauli ya kweli? Hiyo ndiyo maana ya maana. Au ni kauli rasmi? Ya uchanganuzi ? Naam, inakuwa dhahiri kwamba nadharia ya uthibitishaji si kauli ya majaribio ambayo inaweza kuthibitishwa au kughushiwa kwa taratibu za majaribio. Nilikuwa na profesa katika shule ya uzamili katika miaka ya 50 ambaye, ili kueleza hoja hiyo, alisema watu wamemaanisha kitu kingine kwa kumaanisha katika historia yote.

Hiyo ni kusema, kama hii ingekuwa maelezo ya kimatibabu ya maana halisi, kwamba maana pekee ya kweli ni kuhusu vitu vya kimatibabu, kwa data ya kimatibabu, basi isingewezekana kwa watu kupata vitu vyenye maana vinavyorejelea aina nyingine za viumbe. Kama, bila shaka, wanavyofanya. Plato aliona kuwa na maana sana kuzungumzia maumbo halisi.

Wanatheolojia wanaona kuwa ni muhimu sana kuzungumza kuhusu Mungu. Na hakuna hata moja kati ya haya linaloweza kupatikana kimajaribio kwa madhumuni ya uthibitisho. Kwa hivyo ni wazi kwamba ni taarifa ya uwongo au si taarifa ya kweli.

Sasa, Ayer ameelewa hoja. Na anapinga madai kwamba ni taarifa ya kweli kuhusu maana ya kauli za kweli. Na badala yake, anadai kwamba ni sharti la kimbini.

Kwa maneno mengine, ni sheria ambayo mchanyaji huitumia kwa madhumuni ya kimbini. Naam, ikiwa ndivyo ilivyo, na hutaki kuitumia, huna haja ya kuitumia. Na, kwa hivyo, kanuni ya uthibitishaji hupoteza umiliki wake kwenye mazungumzo ya kifalsafa.

Unaona ? Kama unataka kuwa mchambuzi wa mambo, kama unataka kuwa mchambuzi wa mambo chanya , basi hii ni kanuni nzuri ya kufanyia kazi. Lakini kama hutaki kuwa mchambuzi wa mambo chanya , basi, ni wazi, hakuna haja ya kuikubali. Na dhoruba nzima ikaanza kupungua.

Unaona ? Sio ufafanuzi kabisa. Ni zaidi ya kanuni isiyo na msingi. Kwa sababu tu inadaiwa kuwa ni ya kawaida kwa sayansi ya majaribio haimaanishi kwamba inatumika kwa kauli zote za kweli.

Lakini hilo lilisababisha ukosoaji wa tatu. Unaona, kanuni ya uthibitishaji ilitengenezwa kwa dhana kwamba ilikuwa kanuni ya utendaji katika sayansi ya majaribio. Lakini tulianza kupata maendeleo katika falsafa ya sayansi ambayo yaliweka wazi kwamba sayansi si za majaribio tu.

Na kwa hivyo hii sio hata kanuni inayotumika kwa sayansi za majaribio. Sasa unaweza kutabiri maendeleo hayo yalikuwa nini. Yalikuwa maendeleo yaliyoanza kutambua ubinafsi katika sayansi asilia.

Maendeleo yaliyoanza kuhisi ushawishi wa gridi za a priori za Kant . Mapinduzi ya Copernican katika sayansi asilia. Maendeleo yaliyoanza kukataa urahisi kupita kiasi wa mbinu ya nadharia ya kutoa.

Na ngoja nitaje tatu au nne kati ya hizi. Moja ilikuwa kazi ya mtu aliyeitwa Norwood Hanson. Kitabu chake kinachoitwa Mifumo ya Ugunduzi.

Hanson alifundisha katika Chuo Kikuu cha Yale, Historia na Falsafa ya Sayansi. Na utafiti wake wa kihistoria ulimfanya afikie hitimisho kwamba uchunguzi wote umejaa nadharia . Na huhitaji kuwa na uelewa wa kina wa mbinu za kisayansi. ili kuona hilo.

Mwanasayansi hasimami tu akiangalia data zote zinazowezezekana. Mwanasayansi huja na dhana inayofanya kazi. Ili data yake husika, umuhimu wake ufafanuliwe na dhana inayofanya kazi.

Ambayo, kwa upande wake, inapendekezwa na nadharia. Kwa maneno mengine, kuna vipengele vya dhana vilivyotangulia ambavyo huamua ni data gani unayozingatia . Uchunguzi uliojaa nadharia.

Mfano wa pili ni ule unaomfahamu zaidi. Thomas Kuhn. Kazi yake kuhusu muundo wa mapinduzi ya kisayansi.

Ilichapishwa katika miaka ya 1950. Ambapo, kwa msingi wa historia yake ya masomo ya sayansi, alianza kutambua kwamba nadharia ni sehemu ya dhana kubwa zaidi. Na kwamba mapinduzi ya kisayansi hutokea wakati kuna mabadiliko ya dhana.

Mabadiliko kutoka kwa kosmolojia ya Ptolemy hadi kosmolojia ya Copernicus. Kuna mabadiliko ya dhana. Sasa hoja yake ni kwamba unaweza kupata vipindi vya ongezeko la maarifa ya kisayansi, kwa pamoja, ndani ya dhana.

Na kutokana na dhana hizo, kwa hivyo kunaweza kuonekana kuwa na uthibitisho wa majaribio wa nadharia fulani zinazofanya kazi. Ingawa zinapendekezwa na dhana hiyo. Lakini basi, unapopata mabadiliko ya dhana, mfumo tofauti wa maelezo unahusika.

Na mabadiliko ya dhana hayatokei kwa sababu ya uzito wa ushahidi wa majaribio. Hutokea kwa sababu ndani ya jumuiya ya kisayansi, mara nyingi kwa sababu zisizo za majaribio, kutoridhika na dhana iliyopo hutokea. Huenda ikakosa nguvu ya kuelezea.

Huenda ikakosa uthabiti. Huenda ikawa ngumu bila sababu, nasi tukachagua ile rahisi zaidi. Na kadhalika.

Na hivyo Thomas Kuhn anakataa msimamo wa kisayansi wenye lengo moja. Mfano wa tatu ni Michael Polanyi. Mwanafalsafa wa sayansi wa Kipolandi ambaye alikuwa akifundisha Uingereza.

Na Michael Polanyi aliendeleza kazi yake katika vitabu viwili vikuu. Kimoja kiliitwa *The Tacit Dimension*. Na kingine, *Maarifa Binafsi*.

Sasa, katika visa vyote viwili, majina hayo yanafunua mambo kwa njia fulani. Kipimo cha Tacit kinaweka wazi kwamba kuna vipengele mbalimbali vya kimya kimya vya maarifa ya binadamu ambavyo havielezewi na utafiti wa majaribio. Katika mtazamo wa kila siku, tuna maono ya pembeni.

Ambayo huifikirii haswa. Mpaka mtu aseme jambo fulani kuihusu linalokukumbusha. Ili ninapoangalia hapa, nitambue kila mahali kwamba David bado yuko hapa.

Sasa kuna aina hiyo ya ufahamu wa pembeni. Sio tu kwa kuona bali kiakili. Sehemu ya muktadha mpana wa gestalt tunaouona.

Ili utafiti wa majaribio wenye lengo lenye lengo ukueleze sehemu tu ya hadithi. Na katika kazi yake kuhusu maarifa binafsi, anazungumzia kuhusu mwelekeo binafsi katika maarifa. Hilo huathiri motisha, uchaguzi wa mada ya utafiti, uteuzi, n.k.

Wakati mwingine ukitaka kujijaribu mwenyewe mtazamo kwamba sayansi huwa haina upendeleo na haihusiani na mtu, muulize mwanasayansi kwa nini anahusika katika sayansi. Nilifanya hivyo mara moja na rafiki wa kemia. Na kwa nini kemia? Na kwa nini una nia ya utafiti katika kemia? Na wakati wote, unapata hukumu za urembo au hukumu zingine za thamani kujibu swali.

Hiyo ni kusema, daima kuna mwelekeo binafsi unaohusika. Ndiyo maana maendeleo katika sayansi hayatabiriki. Kwa sababu hatujui kamwe mwelekeo binafsi unaweza kuwa nini, au, kwa kweli, mwelekeo wa kijamii na kiuchumi unaoendesha utafiti fulani wa kisayansi.

Kwa hivyo kumbuka Polanyi. Na kisha, hivi majuzi, tuna Feyerabend, ambaye anatumia tafsiri ya kisayansi ya kawaida. Hiyo ni kusema, nadharia za kisayansi ni njia za kawaida ambazo wanasayansi wanatumia kuzungumzia mambo.

Utamaduni wa kawaida ambao ni wa utegemezi wa mambo. Sayansi haituambii kuhusu uhalisia. Huu ni upingaji wa uhalisia katika sayansi.

Sasa, kwa maendeleo hayo yaliyoanza miaka ya 40 na kuendelea hadi miaka ya 60, unachoanza kupata hapo ni kukataliwa kwa mtazamo kwamba maelezo yote ya kisayansi ni ya kweli tu, maelezo ya majaribio kwa upande wa sheria za jumla zinazofunika, jumla za majaribio. Maarifa hayo ya kisayansi huthibitishwa kila wakati kwa majaribio, au angalau yanaweza kuthibitishwa kimsingi. Hilo halionekani kuwa hivyo.

Na hivyo nadharia nzima ya sayansi inaanza kuporomoka. Huu ni usasa wa baada ya usasa katika falsafa ya sayansi. Sasa, kuna pingamizi la nne ambalo utasoma kulihusu katika Stumpf.

Anapokutambulisha, huenda tayari umeisoma, natumai umeisoma, kwa WVO Quine, mwanafalsafa wa Harvard, ambaye insha yake maarufu kuhusu mafundisho mawili ya empiricism ilikuwa alama muhimu katika kuangamia kwa upositivism wa kimantiki. Mafundisho mawili ya empiricism. Mojawapo ya mafundisho ni upunguzaji.

Upunguzaji. Jaribio la kupunguza maarifa yote hadi ujumlishaji wa majaribio. Kanuni ya uthibitishaji ni upunguzaji kwa maana hiyo.

Inajaribu kupunguza kauli zote za ukweli kuwa kauli zinazoweza kuthibitishwa kimajaribio. Upunguzaji. Na anakataa hilo kwa sababu ya mtazamo wake kwamba uchunguzi umejazwa nadharia, na si wa kimakusudi tu na usioegemea upande wowote wa nadharia.

Fundisho la pili la ujasusi ni kile anachokiita mgawanyiko wa uchanganuzi-usanisi. Na ni wazi kwamba kanuni ya uthibitishaji inategemea mtazamo kwamba baadhi ya kauli ni za usanifu, kauli zingine ni za uchanganuzi, na kamwe hizo mbili hazifikii. Hizi ni kategoria tofauti.

Mgawanyiko. Aina mbili tofauti, kimantiki, za mapendekezo. Na kile Quine anachofanya ni kusema kwamba mgawanyiko huo unavunjika.

Kwamba ni suala la kiwango, kulingana na muktadha. Kwa mfano, ukichukua, na huu sio mfano wake, ukichukua kauli, Mungu ni mwema, kauli hiyo inaweza kuonekana, kwa juu juu, kuwa kauli ya kweli, ambayo wanachanya wangependa iweze kupatikana kijaribio. Kwa sababu sivyo, Ayer angeikataa.

Sio taarifa ya kweli. Lakini, ndani ya muktadha wa mazungumzo ya Kiyahudi-Kikristo, je, imekusudiwa kuwa taarifa ya majaribio ya aina ya kweli? Je, si taarifa ya uchambuzi badala yake, kutoka kwa mtazamo wa kitheolojia? Maana halisi ya neno Mungu, si tu katika mapokeo ya Kiyahudi-Kikristo, bali katika mapokeo ya Kiplato, ni kwamba Mungu ndiye mwema. Kwa hivyo kusema Mungu ni mwema, katika muktadha huo, ni taarifa ya uchambuzi.

Sasa, ni ipi? Naam, inaweza kufanya kazi kwa njia zote mbili, katika muktadha tofauti. Ukishughulika na mtu anayeamini sana neno Mungu ambaye anafikiri neno Mungu halina maana yoyote kama hiyo, linaweza kuonekana kama kauli isiyoegemea upande wowote, ya kweli. Lakini ikiwa neno Mungu lina maana yoyote, katika dini yoyote kuu, ni kwa upande wa Mungu kama mwema.

Na kwa hivyo, kile Quine anachofanya ni kutambua aina hii ya kitu, katika visa mbalimbali, na kukataa mgawanyiko huo. Badala yake, anaona maarifa ya mwanadamu si kama mkusanyiko wa maazimio yanayoweza kutengwa, ambayo tunayaunganisha ndani ya mfumo wa kutoa maoni, mtindo wa Bertrand Russell. Sio hivyo.

Maarifa hayapaswi kuigwa kwa mfumo wa kutoa maoni. Maarifa, badala yake, ni mtandao wa imani zaidi. Sasa, tofauti ni kwamba, bila shaka, mfumo wa kutoa maoni huendelea kwa usahihi wa kijeshi, kutoka pendekezo moja hadi lingine, hadi pendekezo lingine, hadi mwisho kabisa.

Utoaji wa kimantiki. Ilhali mtandao wa imani ungekuwa mtandao wa mapendekezo yanayounga mkono pande zote, yaliyosukwa kwa njia mbalimbali ambazo haziwezi kupangwa kikamilifu katika mifumo ya utoaji. Ni mtandao wa nadharia, zinazohusiana, ambazo tunazijenga.

Hiyo ni kusema kwamba mwili wa maarifa, ambao tunao, una sifa ya mshikamano. Mshikamano kwa maana kwamba umeunganishwa, unashikamana pamoja. Mshikamano kwa maana kwamba unajitegemea na unajitegemeza ndani.

Lakini ni mtazamo wa kimakosa, kwa vile, kwa sababu ya asili ya kimpangilio wa mawazo, tunaweza kuwa tunafanya kazi na dhana potofu kiasi. Ili muundo wa jumla wa mahusiano uweze kuwa tofauti kidogo na kile tunachofikiria. Na pamoja na

makosa na mshikamano, ambavyo hutoa uhalali fulani, anatoa uhalali wa vitendo kwa mtandao wa imani.

Inafanya kazi kufikiri hivi. Na hapo, nadhani kwamba msingi wake wa uhalalishaji wa vitendo unatokana na sayansi. Hiyo ni kusema, muundo wa nadharia za kisayansi unachukuliwa na kutazamwa kama pengine sahihi kwa sababu una rutuba, na una manufaa katika kukuwezesha kupendekeza nadharia zaidi, kuanzisha programu za utafiti, na kufanya utafiti.

Inafungua njia ya mambo zaidi. Kwa hivyo kuna thamani ya vitendo kwa kitu kama hicho. Naam, ukikataa mgawanyiko wa uchanganuzi-usanifu, inakuwa dhahiri kwamba mpango mzima wa chanya unaanza kuharibika.

Sasa, ukosoaji wa mwisho ambao nataka kutambua ulitoka kwa Wittgenstein mwenyewe. Wittgenstein, ambaye katika kazi yake ya awali, *The Tractatus*, kimsingi alikuwa mtaalamu wa atomi wa aina ya Russell, na inaonekana alikuwa mtu wa aina ya uthibitisho. Wittgenstein, na mnamo 1945, alichapisha kazi yake ya pili kuu, *The Philosophical Investigations*.

Na kwa hivyo tunapozungumzia Wittgenstein wa baadaye, hii ndiyo kazi tunayorejelea. Uchunguzi wa Kifalsafa. Anakosoa mtazamo chanya wa kazi yake ya awali kwa njia mbalimbali.

Moja ni kwamba nadharia ya picha ya maana, kama alivyoita, yaani, nadharia ya uthibitishaji, haina maana yoyote iliyo wazi. Inaonekana kama nadharia ya uthibitishaji haina maana. Ni ukosoaji uleule.

Anatambua hilo. Hata hivyo, anaongeza malalamiko kwamba kusesitiza lugha bora ya kimantiki, unakumbuka tunatofautisha kati ya falsafa bora ya lugha na falsafa ya kawaida ya lugha, kusesitiza lugha bora ya kimantiki ya aina ambayo Russell alikuwa alitaka, ambapo una mapendekezo ya atomiki yanayorejelea ukweli wa atomiki, ni bandia sana. Ni bandia sana.

Ni bandia kwa sababu lugha haiendani na aina hiyo ya umbo finyu la kupunguza uzito. Unaona, ikirudia ukosoaji uleule kama wa Quine. Lugha haiendani na umbo finyu.

Kwa upande mwingine, unapoangalia matumizi ya kawaida ya lugha, jinsi lugha inavyotumiwa na watu wa kawaida, hata na wanasayansi wanapokuwa hawazungumzi kisayansi, katika lugha ya kisayansi, tunaona kwamba ina tofauti zaidi. Tofauti zaidi kuliko utambuzi au kutokuwa na utambuzi. Ikiwa ni utambuzi, iwe ni wa kweli au rasmi.

Tofauti zaidi kuliko hiyo. Na matumizi ya kawaida ya lugha, baada ya yote, yameendelea kwa karne nyingi za majaribio na uchujaji ; imejaribiwa na kuthibitishwa kuwa na thamani yake kwa karne nyingi. Kwa hivyo anachofanya ni kuzungumza; badala ya kuwepo kwa michezo mingi ya lugha, njia za kutumia lugha.

Kama nilivyoonyesha sasa hoja ya Quine kwa kifungu, pamoja na kifungu, Mungu ni mwema, ambacho kinaweza kuchukuliwa kama kauli ya kubuni au kauli ya uchambuzi. Kwa hivyo unaweza kutambua kwamba kauli, Mungu ni mwema, kwa kweli inatumika katika muktadha fulani wa kichungaji. Hiyo ni kusema, na mchungaji akijaribu kumfariji mjane anayeomboleza, unaona.

Kauli inayotumika katika muktadha huo inatimiza jukumu lingine zaidi ya kusema tu jambo la kweli, lisilo na upendeleo, na la kisayansi. Au, kwa upande mwingine, kutoa ufafanuzi au tautolojia. Lugha hiyo inakusudiwa kutekeleza jukumu la, ningesema, aina ya kijamii, aina ya kichungaji.

Utaona. Utofauti wa michezo ya lugha. Kwa sababu kuna utofauti wa aina za maisha.

Hiyo ni kusema, michezo tunayocheza katika maisha yetu. Tunafanya nini maishani? Na aina ya uchambuzi tunaotaka basi ni uchambuzi wa kiutendaji badala ya uchambuzi wa kimantiki. Uchambuzi si wa mantiki ya lugha inayoweka gridi zetu finyu za mtazamo chanya, bali uchambuzi wa kazi halisi ambazo lugha hutumikia katika mazungumzo ya kawaida.

Unaweza kusema ni kama vile Wittgenstein amebadilishwa kutoka mwanahisabati na mwanasayansi hadi mpenda masomo ya ubinadamu. Kana kwamba amekuwa akisoma baadhi ya fasihi alipokuwa hayupo. Utaona.

Utofauti wa michezo ya lugha. Na ni upanuzi huu wa upeo wa macho hadi njia zingine za kutumia lugha kuliko tu majaribio au uchambuzi, ambao hatimaye unaonekana kuwa umevunja msingi huko nyuma katika falsafa ya Kiingereza. Ili kufikia katikati ya miaka ya 50, nadhani ni sawa kusema, falsafa ya kawaida ya lugha ilikuwa jambo kuu katika vyuo vikuu vya Uingereza.

Uchanya wa kitheolojia ulikuwa umetokea miaka 15 iliyopita. Sasa nini kilikuwa kimetokea kati ya hayo? Naam, athari hizi za kifalsafa. Lakini zaidi ya hayo, Vita vya Pili vya Dunia.

Na sidhani kama ni jambo la msingi kwamba ustaarabu wa Magharibi haukuweza kupitia msiba wa Vita vya Pili vya Dunia bila kugundua jinsi uchanganuzi chanya wa lugha ulivyo mwembamba, kwa upande wa maana. Utaona. Na kwa hivyo, matarajio yanayopanuka.

Sasa, moja ya ushawishi zaidi katika mabadiliko hayo itajitokeza unapomsoma AJ Ayer. Hapa nina kurasa chache kutoka kwa wasifu wake ambapo anaonyesha ushawishi huu zaidi. Sasa acha nisome aya chache kutoka kwa hii.

Kwa bahati mbaya, nilivutiwa kusoma wasifu wake miaka michache iliyopita kwa sababu ilibainika kuwa, wakati wa Vita vya Pili vya Dunia, alikuwa katika ujasusi wa Uingereza. Kwanza kabisa, alikuwa katika Ufaransa iliyokaliwa na Ujerumani na baadaye akahusika katika kuvunja misimbo ya Kijerumani katika kituo cha awali cha uchanganuzi wa mtindo wa kompyuta huko Bermuda. Jambo lililovutia kuhusu hilo ni kwamba nilikuwa Bermuda wakati huo huo kama fundi wa redio katika Jeshi la Anga.

Nasi tulitumwa kutoka Kinley Field siku moja hadi Bandari ya Hamilton hadi kisiwa katika Bandari ya Hamilton ili kuhudumia vifaa. Nasi tuliambiwa kwamba tunaweza kujenga makao yetu makuu katika hoteli ambayo jeshi lilikuwa limeichukua ufukweni na kula milo yetu huko, jambo ambalo tulifanya. Na cha kushangaza, kulikuwa na raia wengi pale ambao tulidhani walikuwa raia tu ambao walikuwa wamechukuliwa na jeshi kufanya kazi katika mradi huu wa siri ambapo tulikuwa tukihudumia vifaa.

Kwa yote ninayojua, AJ Eyre alikuwa mmoja wa hao kwa sababu ilikuwa wakati huo huo alipokuwepo. Mimi pia nilivutiwa. Kwa hivyo nilivutiwa kusoma wasifu wake kwa sababu tulipita kama meli usiku au kama boti kwenye Bandari ya Hamilton. Anasema hivi kuhusu jinsi kitabu kilivyoandikwa.

Nilianza kuandika kitabu mara moja na kukikamilisha katika miezi 18, nikifanyia kazi karibu mfululizo isipokuwa vipindi vya kufundisha. Siwezi kufikiria hilo. Nimeandika vitabu vyangu vingine vyote kwa mkono mrefu, lakini hiki nilikiandika kwa vidole viwili.

Hilo hunipa ujasiri. Lakini mwishowe, kutengeneza hati inayofaa kutumika. Isipokuwa kwamba sura ya kwanza ilichukuliwa kutoka kwa makala katika jarida la Mind.

Sikuandika rasimu ya awali lakini niliandika polepole ili kuepuka hitaji la marekebisho. Niliridhika, na nikapata moyo kutoka kwa watu hawa; niliridhika ikiwa kazi ya siku moja ingenipa ukurasa mmoja wa maneno 300. Sawa.

Na nadhani kwamba ikiwa katika siku ya saa nane naweza kutoa kurasa kumi, ninaendelea vizuri. Alichukua ukurasa mmoja, maneno 300. Kama ningeweza kufanikisha hili kila siku, ningemaliza kitabu hicho kwa zaidi ya nusu mwaka badala ya mwaka mmoja na nusu.

Kwa kuwa ilikuwa na urefu wa maneno 60,000 pekee, baadhi yenu mlikuwa mkijiuliza kuhusu urefu wake nilipoingia. Maneno mengi sana kwa bei ndogo sana. Je, ningeweza kufanikisha hili kila siku, lakini mara nyingi nilikuwa nikichelewa, si kwa

kutojua nilichotaka kusema, ingawa wakati mwingine hili lilitokea, lakini kwa kutoweza kuamua jinsi ya kulisema kwa ufanisi.

Nilikuwa nikiandika kwa shauku lakini pia nikijitahidi sana kuweka maana yangu wazi. Naam, kazi hii haikuwa bure. Ni nini hasara zake? Kitabu hakikupata shida kueleweka.

Ingeweza kushutumiwa kwa kutoa kafara kina ili kiwe wazi. Isipokuwa katika maelezo machache, mawazo yaliyotolewa hayakuwa ya asili. Sasa, yalikuwa mchanganyiko wa mtazamo chanya wa Vienna Circle, ambao pia niliuhusisha na Wittgenstein.

Pamoja na uelekeo wa kupunguza, ambao nilikuwa nimeuchukua kutoka kwa Hume na Russell. Sawa, hakuna mshangao hapo. Zaidi ya hayo, elewa hili, mbinu ya uchanganuzi ya GE Moore na wanafunzi wake.

Sasa, unakumbuka nini kuhusu GE Moore? Kwa nini, alikuwa mtabiri halisi, si mtabiri wa matukio. Naam, hilo halimshawishi Ayer. Anabaki kuwa mtabiri wa matukio.

Lakini alikuwa na nia ya uchambuzi wa dhana badala ya uchambuzi wa kimantiki pekee. Ndiyo, na itakuwa vigumu kwako kupata katika kitabu cha Ayer aina ya atomi ya kimantiki ambayo tuliipata kwa Russell na Wittgenstein. Ni aina ya uchambuzi wa kupoteza.

Lakini ongeza kwamba Moore, ingawa ni mchambuzi wa dhana, bado ni mtaalamu wa majaribio ambaye anafanya tofauti kila mara kati ya kauli za uchanganuzi na za usanifu kana kwamba hizo mbili ni kategoria kamili. Kumbuka hoja yake katika kukataa kwake dhana potofu kuhusu kauli, kuwa ni kuonekana. Kwa hivyo ushawishi wa Moore ni angalau kuibadilisha lugha na mbinu kuwa ya kibinadamu.

Na wale walio na dash iliyoongezwa ya vitendo kutoka kwa CI Lewis. CI Lewis, mtaalamu wa vitendo wa Marekani wa miaka ya 30, 40. Utendaji.

Ndiyo, kwa madhumuni ya vitendo, unachohitaji ni mtu wa ajabu kuhesabu. Utamkuta akisema kitu kama hicho. Naam, anaendelea, nilianza na jaribio la muhtasari na utekelezaji wa metafizikia, nikitumia kanuni ya uthibitishaji kama axiom.

Kwa hivyo, tukibishana kwamba ikiwa falsafa ingetoa mchango wowote huru kwa maarifa, ingeweza kujumuisha tu katika mazoezi ya uchambuzi. Falsafa, kazi yake moja ni uchambuzi. Uchambuzi wa maana ya lugha ili kuondoa mafumbo na mkanganyiko katika falsafa ya jadi, haswa katika metafizikia.

Kwa hivyo, kwa maneno yake mwenyewe, huo ndio mwelekeo aliochukua. Naam, una maswali au maoni yoyote? Wakati mwingine, tutafanya maoni kuhusu akili bandia. Naam, ulidumu, na sauti yangu ilidumu.

Sawa, nadhani tutaiita siku moja.